

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm VIII. Vt super.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

horum, si nolint ij, aut non possint, qui-
libet de Clero, seu Ecclesiastica persona, a-
gere potest ad restitutionem, seu revocatio-
nem, secundum Innoc. in c. cum olim n. 3.
de restibus. Versatur enim hinc jus publi-
cum & jus publicum. dist. 1. ubi Gl. ait,
quod, qui sacerdotem lædit, vel rem sa-
cram ab omnibus, tanquam de publico
crimine, accusari potest: præferendi tamen
sunt ejusdem Ecclesiæ Clerici Parochianis
Laicis, atque extraneis.

Potest Ecclesia in casu illegitimæ aliena-
tionis duas actiones habet, una est persona-
lis contra alienantem, ut illatum Ecclesiæ
damnum resarciat, altera est in rem, seu
realis, nisi malis dicere esse possessorij in-
terdicti adversus rei alienatæ possessorem,
prout hic Gl. notavit V. alienata, & colligi-
tur ex L. 3. C. si tutor vel curator &c.
Tamen si verò contra alienantem agi non
possit dicta personali actione, si Ecclesia
per restitutionem indemnis reddita sit L. 1.
§. si plures ff. de eo, per quem factum fue-
rit. Cum æquum non sit, Ecclesiam cum
alterius damno locupletari. Accusatio tamen
institui potest ad pœnam, sive satisfac-
tionem pro injuria, sicuti docet Gl. in c.
monemus 18. V. reddere, causa 12. q. 2. ubi
ait: vel Ecclesia agit contra ementem v. g.
ad pœnam, vel ad interesse; si ad pœnam,
potest adhuc agere contra alienantem, quia
pœna unius non liberat alterum. Sin ad
interesse, non potest agere, quia jam suum
consecrata est, & ideo interesse desijt. U-
trum verò emptor, seu is, cui alienatio fa-
cta, pretium repetere possit, declarat hic
Abb. n. 12. & explicavi lib. 3. tra. 4. c. 10.
n. 4. in fine.

CAPITVLVM VII.

Ad aures.

PARAPHRASIS.

Prelatus Ecclesiæ sylvas per agricolas era-
dicari, & terram arabilem fieri curavit.
Postea quæsiuit, an ea terra iisdem a-

gricolis in emphyteusim pro censu annuo
jure hæreditario dari possit. Respon-
dit Alex. III. ipsis, vel filijs eorum eam
terram posse tali pacto tradi in emphy-
teusim, nisi alijs cum majore Ecclesiæ u-
tilitate simili modo tradi possit.

SUMMARIUM.

1. Terra facta arabilis, utilis Ecclesiæ,
in emphyteusim dari potest.
2. Eo modo, secundum quem majorem
inde utilitatem consequi possit Ecclesiæ.

Notandum primò. Si Ecclesiæ utilis sit
terra arabilis, colonis tradi potest in
emphyteusim ad aliquot generationes Auth.
de non alienandis. S. emphyteusi. Et verò
plerumque manifesta est utilitas, aut ne-
cessitas, terras incultas & quæ multo la-
bore indigent, in emphyteusim tradendi:
nihilominus, spectato communi jure, adhi-
bendus esset consensus Capituli, & superio-
ris, nisi consuetudo aliud obrineat.

Notandum secundò. Ecclesia fundos
suos eo modo elocare, aut in emphyteusim
dare debet, secundum quem majorem u-
tilitatem consequi potest. Ita Gl. hic, &
sumitur ex cap. sine exceptione 52. causa
12. q. 2. ubi indicatur, ita semper aliena-
tionem esse instituendam, ut magis profu-
tura sit; quare in eodem c. indicatur, &
bene admonet inter alios Suarez tom. 4. de
Religione lib. 2. c. 27. n. 3. alienationem
unius rei minus utilis ita faciendam esse,
ut loco ejus alia utilis, & commodior com-
paretur, dummodo id fieri possit.

CAPITVLVM VIII.

Vt super.

PARAPHRASIS.

Ravennatensis Archiepiscopus consuluit
Cælestinum III. cum antecessor ipsius
possessions, & reditus à Rege, & alijs
locis provenientes perceperit in suos u-
sus, quoad vixit, neque alij infeudarit,
num censerī debeant, esse de mensa E-
piscopali, ita, ut ipse ratione juramenti
Gg 2 Sedi

Sedi Apostolicæ præstiti, de non alienando, alienationis contractum super talibus celebrare non possit. Respondet Papa, sive intelligantur esse de mensa, sive non esse, consultius fore, ut non alienentur; si tamen possessiones minus utiles Ecclesiæ videantur, eas pro utilioribus, cum fratrum suorum vel majoris partis consensu, alienandi, vel permutandi liberam habet facultatem.

SUMMARIUM.

1. De mensa Prælati censentur possessiones, quarum ipse redditus percipit.
2. Quando fundus aliquis censetur de mensa Episcopi, vel Prælati.

Notandum primò. Possessiones, quarum redditus Prælati percipere solet, censentur esse de mensa ejus, & ideo alienari prohibita. Videri potest *Innoc. hic & Molina disp. 468. n. 20.* ubi explicat, possessiones dici de mensa Ecclesiæ, quæ pertinent ad sustentationem Prælati, Conventualium, ministrorum, pauperum, & uno verbo, qui de Ecclesiæ redditibus vivere debent; sin autem redditus possessionum divisi sint, tunc etiam mensas diversas censeri, ut alia sit Episcopalis, alia capitularis &c. Hinc resolvitur, si ager feudalis, aut emphyteuticus per mortem, vel delictum coloni ad Ecclesiam reversus sit, atque Prælati per annum non concesserit alteri, sed ipsemet coluerit, quod censetur incorporatus mensæ, ita, ut alienari liberè non possit, secundum *Archidiaconum, & Abb. hic. n. 10.* & videri potest *Bart. in L. ult. n. 8. de bonis vacantibus lib. 10.* ubi alias considerationes affert, videlicet si fundus reversus per officiales ad hoc deputatos inscriptus sit inter possessiones de mensa *L. si quando C. eodem tit.* vel si Prælati declararit, quod velit esse de mensa, alioquin verò, si ager, cujus dominium utile alienatum fuerat, ad Ecclesiam revertatur, eademque alienandi causa cum Ecclesiæ utilitate perseveret, non censetur facta

incorporatio, sed ager in eodem statu permanere, ita, ut vigore primæ infeudandi, aut in emphyteusin dandi ordinationis eorum simili modo alteri personæ idonee concedi possit, prout hic *Innoc. explicat 2. provenientes. And. n. 5. Abb. n. 11.* ubi dicit, quod hæc non censetur alienatio, sed executio ordinationis antiquæ.

Sin autem donatione, hereditate, legato, aliòve acquirendi titulo res de novo Ecclesiæ acquiratur, statim incorporata esse censetur hoc ipso, quod dominium Ecclesiæ acquisitum sit, prout hic *Innoc. significat, & clarè docet Abb. n. 12.* cum verò Prælati sine Capituli consensu, & alijs solemnitatibus renuntiare possit hereditati, aut legato, tractavi in *tit. c. 10. n. 1.*

Notandum secundò. Tamest Prælati jurarit, se res Ecclesiæ non alienaturum, potest tamen alienare ex causa necessitatis, aut utilitatis, & cum consensu Capituli, nam juramentum circa materiam juris intelligitur secundum terminos juris, & illud restringitur ad illicitam alienationem.

CAPITULUM IX.

Ad audientiam.

PARAPHRASIS.

Intellexerat Cælestinus III. Exoneratis Canonicos quosdam Ecclesiæ Exoneratis prædia in damnum ipsius alijs incommotis Canonicis, in perpetuum locatis agricolis: ideò mandat Episcopo Censensu, si ita esse cognoverit, ut locata ista tanquam illegitimas revocet, & aliter non possint revocari prædia, & pensiones pecuniariæ, quas agricolæ solverunt, eisdem restituantur, Canonici locatores ad pecunias solvendas, tantum appellacione, compellat.

SUMMARIUM.

1. Prædia Ecclesiæ inter Canonicos distributa non possunt in perpetuum locari sine juris solemnitatibus.